

## **Poročilo o prizadevanjih in dosežkih na področju zakonodaje**

1. Kot največji dosežek aktivnosti ZDUS na področju zakonodaje je uspešna akcija, ki smo jo začeli že v letu 2012 in delno zaključili dne 23. 3. 2013 in sicer z zbiranjem več kot zahtevanih 5000 podpisov državljanov za podporo nove volilne zakonodaje. V okviru ZDUS smo pripravili zakonsko besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah v Državni zbor. Zakonske rešitve, ki smo jih pripravili so po meri državljanov, saj gre za kombiniran volilni sistem, ki zagotavlja demokratično izbiro in izvolitev poslancev v skladu z na volitvah izraženo voljo volivcev. Zakon je sedaj vložjen v proceduro Državnega zbora in bo prišel na dnevni red in obravnavo takoj, ko bosta obravnavana oz sprejeta druga dva zakonska predloga, ki sta ga predčasno že vložili v proceduro Državljijska lista in Pozitivna Slovenija.

2. Kot pomemben dosežek v letu 2012 štejemo intenzivno delo v zvezi s sprejemom ZUJF-a, s poudarkom na določbi 143. člena, kjer smo se skupaj z nekaterimi ostalimi združenji upokojencev preko Varuhinje za človekove pravice sprožili pobudo Ustavnemu sodišču za začetek ustavne presoje navedenega člena ZUJF-a, na podlagi katerega je bil na selektiven način odvzet upokojencem del pokojnine. V vmesnem času smo opozarjali ustrezne državne organe vključno tudi poslance o nezakonitosti in protiustavnosti sprejetega člena. Glede na to, da je ustavno sodišče odločitev glede ustavne pobude neupravičeno zavlačevalo, smo nanj tudi posredovali tudi pismo ogorčenja. Naša prizadevanja niso bila zaman, saj je Državni zbor na podlagi odločbe Ustavnega sodišča o nezakonitosti in neustavnosti določbe 143. člena ZUJF-a, sprejel t.i. tehnični zakon, ki popravlja in odpravlja neustavno in diskriminatorno določbo ZUJF-a, ki je neupravičeno znižala pokojnine več kot 26.000 upokojencev.

Vendar menimo, da popravek zakona v celoti ne odpravlja storjene krivice, saj le-ta upravičencem ne priznava zamudnih obresti, do katerih so upokojenci poleg vračila dela neizplačanih pokojnin, upravičeni do zamudnih obresti zlasti, ker se drugi in znatni del razlike izplačuje šele maja 2014. To možnost upravičencem daje določba prvega odstavka 378. člena Obligacijskega zakonika. Le-ta določa da dolguje dolžnik, ki zamudi z izpolnitvijo, poleg glavnice tudi zamudne obresti, vendar pa je v dispoziciji upnika – t. j. prizadetega upokojenca, da jih zahteva ali pa ne.

ZDUS je od sprejema ZUJF-a v letu 2013 pomagal prizadetim upokojencem, ki jim je bil odvzet del pokojnine s pravnim svetovanjem, ki je vključevalo ustrezne obrazce za vlaganje pravnih sredstev, vključno s pritožbami v zvezi z nepriznanimi obrestmi.

3. Kot pomembno delo na zakonodajnem področju v letu 2012 naj poudarimo tudi pripravo zakonskega besedila zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, ko na celosten način ureja vprašanja starajočega prebivalstva in njegove dolgotrajne oskrbe, ki je izredno pereča. Državne institucije že vrst let napovedujejo ureditev tega nerešenega področja, vendar do sedaj še nismo prišli do ustrezne zakonske rešitve. Naš predlog zakona je bil predan že na začetku lanskega leta Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, kot pristojnemu ministrstvu za reševanje te problematike. Kljub obljubam, da bo zakon poslan v medresorsko usklajevanje, do danes še ni nobenega ustreznega rezultata v smislu predložitve zakona v proceduro Državnega zbora. Vendar smo koncem meseca julija 2013 s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve prejeli zagotovilo, da bo besedilo zakona po uskladitvi s pristojnimi ministrstvi, pripravljen do konca tega leta.

4. ZDUS se je vključil tudi razpravo glede predlagane spremembe 90. člena Ustave RS, kjer smo podprli omejitev predlagateljev zakonodajnega referendumu, po kateri bi zakonodajni

referendum predlagalo le 40.000 volivcev. Glede določitve referendumskega kvoruma smo menili, da je udeležba 35 % volilnih upravičencev prenizka. Zato smo predlagali, da se referendumski kvorum zviša in sicer na najmanj 45 % volivcev.

Glede vsebinskih omejitev zakonodajnega referenduma smo soglašali, da referenduma ne bi bilo dopustno razpisati v primerih, če bi bile lahko prizadete človekove pravice in temeljne svoboščine ali bi lahko nastale druge protiustavne posledice in o zakonih o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti in odprave posledic naravnih nesreč. Nikakor se pa ne strinjamo, da referenduma ne bi bilo dopustno razpisati o zakonih o davkih, carinah in drugih obveznih dajatvah, zakonih od katerih je neposredno odvisno izvrševanje proračuna ter zakoni, ki imajo vpliv na druge javnofinančne odhodke ali poročila.

Na žalost ugotavljamo, da s svojimi predlogi nismo bili uspešni, saj je Državni zbor v mesecu juniju sprejel spremembe 90. člena Ustave, v besedilu, ki onemogoča razpis referenduma glede zadev, navedenih v prejšnjem odstavku in s katerimi nismo soglašali.

5. Ob predložitvi predloga zakona o davku na nepremičnine, ki ga je Ministrstvo za finance dalo v javno razpravo koncem junija t.l., smo besedilo zakona temeljito obravnavali in ga podobno kot ostala civilna združena v celoti zavrnili in predlagali, da pripravljavec zakona na podlagi na podlagi novih simulacij delovanja davčnih rešitev nameravanega davka na nepremičnine ter nove ocene posledic njegovega delovanja na okoljskem, gospodarskem in socialnem področju pripravi ustrežnejše besedilo zakona in ga da ponovno v javno razpravo. Nadalje smo predlagali, da Ministrstvo za finance hkrati poda tudi zakonske rešitve, ki bodo preprečevale delovanje sive ekonomije in zagotavljanje zajemanje davka tudi iz tega naslova. Posebej smo opozorili na to, da davčni uradi poberejo neplačane davke in prispevke ter ustrezno sankcionirajo neplačnike ( sodna obravnava, zaplemba premoženja ali zaporna kazen) .

6. Pripravili smo tudi mnenje k Programu stabilnosti za oživitev gospodarstva in uravnoteženje javnih financ, ki ga je Vlada posredovala Evropski komisiji v pregled . Hkrati smo aktivno sodelovali v razpravi o programu, ki je potekala v okviru Ekonomsko socialnega sveta od konca maja do junija 2013. Soglašali smo s predlaganimi cilji in prioritetami, ki jih je Vlada v Programu stabilnosti poudarjala za oživitev gospodarstva in konsolidacijo javnih financ. Prav tako smo podprli usmeritev, da bo potrebno poleg ukrepov na odhodkovni strani sprejeti tudi določene ukrepe na prihodkovni strani.

Odločno smo poudarili, da smo vsakršnemu posegu v pokojnine, saj višina le-te že vrsto let pada. Podprli smo sicer uvedbo napovedanega kriznega davka, saj bi enakomerno obremenil dohodke fizičnih oseb, vendar bi morali pri tem paziti, da s proti kriznim davkom ne obremenimo že tako nizkih dohodkov tako zaposlenih, zlasti pa tudi upokoјencev. Zato bi bilo nujno že v tej fazi podati ustrezne meje, do katerih fizične osebe ne bi bile obremenjene s tem davkom. Prav tako smo glede spremenjene demografske strukture prebivalstva zahtevali čimprejšnji sprejem zakona o dolgotrajni negi in oskrbi in zavarovanju za nego in oskrbo, ki jo vsebuje tudi Program stabilnosti.

Poleg predlaganih ukrepov za dodatno polnjenje proračunske blagajne smo predlagali, da Vlada poleg napovedanih ukrepov za povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev in zmanjšanje obsega sive ekonomije, dodatno poišče nove davčne vire v vzpostavitvi ustreznih instrumentov za premoženje naših državljanov, ki je neobdavčeno odšlo v t.i. davčne oaze.

7. Predstavniki ZDUS-a so aktivno sodelovali tudi v razpravah glede sprememb in dopolnitev Zakona o urejanju trga dela, ki je potekala v okviru Ekonomsko socialnega sveta. Prispevali smo k spremembi zakona, ki se nanaša na obdavčitev občasnega dela upokoјencev, saj je

bila veljavna obremenitev previsoka, zaradi katere je bilo občasno delo upokojencev nekonkurenčno.

8. V mesecu juliju 2013 smo se aktivno vključili v postopek sprememb in dopolnitev socialne zakonodaje, saj je ocena učinkov izvajanja nove socialne zakonodaje, ki jo je v končnem poročilu predstavil Institut za socialno varstvo, pokazala na vrsto pomanjkljivosti in nedorečenosti pri njenem izvajanju. Na te smo opozarjali tudi mi, saj smo v praksi ugotovili vrsto težav, s katerimi se starejši soočajo pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Pri tem naj poudarimo zlasti problematiko v zvezi z pridobitvijo varstvenega dodatka, neustreznimi kriteriji, ki se upoštevajo pri odobravanju (premoženje, prihranki, ipd). Po zagotovilih predstavnikov pristojnega ministrstva bomo neposredno vključeni v pripravo dokončnega teksta zakona.

Ljubljana, 7. 8. 2013

Pripravila: B. Kastelic